

satyryczne i tzw. banknoty solidarnościowe, tworzone jako komentarz do bieżącej sytuacji. Wszystko powielane w ukryciu, tzw. metodą chałupniczą, i rozpowszechniane z narażeniem na szykany ze strony służb, pod groźbą utraty wolności, pracy, a czasem zdrowia czy nawet życia.

Wystawa ilustruje historię wydarzeń z lat 80., począwszy od strajku w Stoczni Gdańskiej latem 1980 r., który w głównej mierze przyczynił się do powstania NSZZ „Solidarność”, poprzez pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski i rolę kapelana „Solidarności” księdza Jerzego Popiełuszki, zamordowanego przez funkcjonariuszy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, aż po działalność różnych regionów „Solidarności”, ze szczególnym uwzględnieniem Regionu Mazowsze.

Dopełnieniem wystawy są rocznicowe publikacje opisujące historię i działalność ruchu solidarnościowego, medale i inne współczesne pamiątki przybliżające tamte wydarzenia, a także gabłota z emisjami kolekcjonerskimi NBP związanymi z NSZZ „Solidarność” oraz upamiętniającymi najważniejsze wydarzenia, swoiste „kamienie milowe”, polskiej drogi do wolności.

Ekspozycja jest okazją do przypomnienia nie tylko dziejów i działalności tego ruchu związkowego, ale także jego znaczenia w najnowszej historii i w świadomości społecznej – zarówno 45 lat temu, jak i współcześnie.

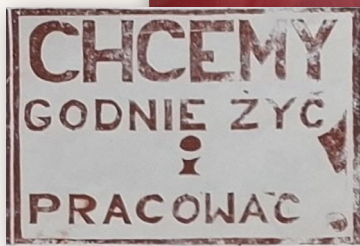
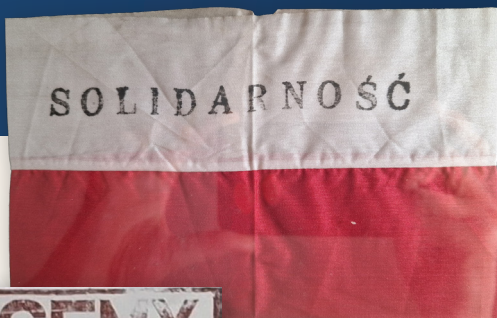
Na wystawie udostępniono zbiory:
Narodowego Banku Polskiego, NSZZ „Solidarność”
Regionu Mazowsze, Komisji Międzyzakładowej Nr 179 w NBP
oraz p. Waldemara Dubińskiego (kolekcja medali).

Chcemy godnie żyć i pracować

45 Solidarność

wystawa czasowa NBP
dla upamiętnienia
45. rocznicy powstania
NSZZ „Solidarność”

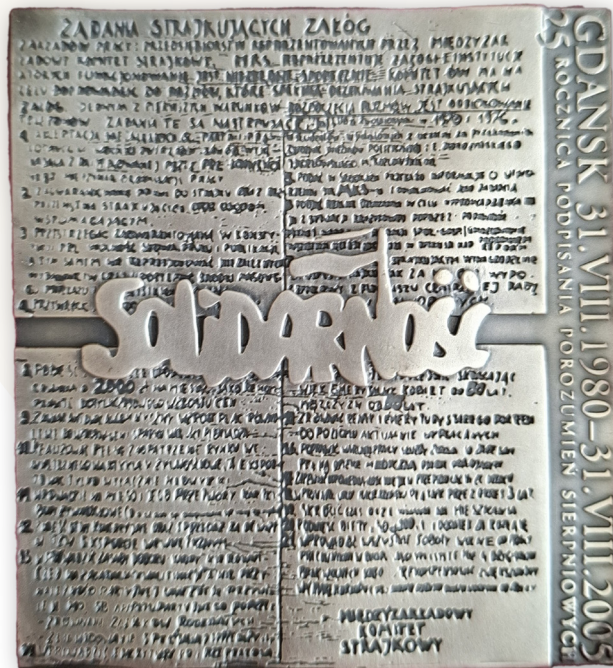
Powstanie Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” latem 1980 r. było przełomowym wydarzeniem w najnowszej historii Polski. Po trzydziestu pięciu latach – i rok po pierwszej pielgrzymce papieża Jana Pawła II do ojczyzny – powstała masowa i jawna organizacja niezależna od partii komunistycznej.

„Solidarność” narodziła się z buntu wobec realiów PRL-u: ograniczenia wolności, cenzury, łamania praw pracowniczych i braku godnych warunków życia. Strajki robotnicze, które wybuchły latem 1980 r., zwłaszcza w Stoczni Gdańskiej, dały początek masowemu ruchowi społecznemu, który po raz pierwszy w bloku sowieckim zdołał wywalczyć legalne uznanie niezależnego związku zawodowego. Podpisane 31 sierpnia 1980 r. Porozumienia Sierpniowe zagwarantowały pracownikom prawo do samorządnej reprezentacji i stworzyły fundament pod budowę nowej przestrzeni obywatelskiej i społeczno-gospodarczej.

Cele wolnego ruchu związkowego nie ograniczały się jedynie do starań o poprawę bytu robotników. „Solidarność” okazała się ruchem społecznym i organizacją, której idee połączyły miliony Polaków

SOLIDARNOŚĆ

w walce o prawdę i wolność. Kluczowe znaczenie miało przełamanie bariery strachu przed represjami, dzięki czemu możliwa stała się odnowa moralna przeciwstawiająca się zakłamaniu. Rodacy odzyskali godność, poczucie wartości tłumione wcześniej przez represyjny reżim. Działalność „Solidarności”, choć brutalnie przerwana wprowadzeniem stanu wojennego 13 grudnia 1981 r., nigdy nie została zdławiona w podziemiu. Stała się symbolem pokojowego oporu i wiary w możliwość zmiany. Świadcstwo tamtych dni stanowi drogowskaz także i dla nas, gdyż solidarność – zarówno w wielkich, jak i małych sprawach – jest fundamentem społeczeństwa opartego na wspólnych celach i wartościach, szanującego zarazem potrzeby i cele jednostki.

Powstanie „Solidarności” miało także wymiar międzynarodowy, udowadniając dysyden-
tom w innych państwach
komunistycznych, że skut-
teczna walka o prawa człowieka
jest możliwa i ma sens. Proces ten zainicjował falę
głębokich zmian w Europie Środkowej i Wschod-
niej, stając się jedną z głównych przyczyn upadku
systemu komunistycznego dekadę później.

Dziedzictwo „Solidarności” i dziś niesie przesła-
nie o znaczeniu wspólnoty i szacunku dla godno-
ści człowieka. Współcześnie Związek kontynuuje
działalność w obronie praw pracowniczych i spo-
łecznych, przypominając, że fundamentem wolno-
ści i demokracji jest solidarność międzyludzka.

Wystawa „Chcemy godnie żyć i pracować” prezen-
towana w Centrum Pieniądza NBP upamiętnia
przełomowe w najnowszej historii Polski wyda-
rzenia związane z robotniczymi strajkami lat 80.
XX w. oraz powstaniem i działalnością „Solidar-
ności”. Okazją do zorganizowania wystawy jest
45. rocznica powstania Niezależnego Samorząd-
nego Związku Zawodowego „Solidarność”.

Od tamtych wydarzeń minęło blisko pół wieku.
Przez ten czas wyrosły dwa pokolenia Polaków,
dla których końcowe lata PRL-u nie są doświad-
czeniem własnym, co utrudnia zrozumienie spe-
cyfiki tego okresu i obecnie wymaga sporej dozy
wyobraźni. W odnalezieniu ducha tamtych wyda-
rzeń pomóc mogą obiekty zgromadzone na wysta-
wie – rozmaite pamiątki, ulotki, odezwy, biuletyny
i druki informacyjne, nielegalne wówczas czasopi-
sma oraz wydawnictwa broszurowe. Ważnym ele-
mentem „podziemnego ruchu oporu” były druki